

obsah

PŘEDMLUVA 15

ÚVODEM ANEB CO SE Z KORESPONDENCE DOZVÍME 17

Cesta k vyslání do misí. Indipedice 20

Na cestě do misí 24

V Novém světě 31

V misiích 37

Pavel Klein 43

ČÁST PRVNÍ

VALENTIN STANSEL 51

Valentin Stansel, 17. srpna 1657, Bordeaux (Francie)

Putování z Říma do Bordeaux 53

ČÁST DRUHÁ

PRVNÍ VÝPRAVA ČESKÝCH JEZUITŮ DO NOVÉHO SVĚTA
(MEXIKO, TICHOMOŘÍ, PARAGUAY, 1678) 65

ODDÍL PRVNÍ

Cesta z Čech do Španělska, zmeškání indické flotily 67

Pavel Klein, 10.[?] května 1678, Janov (Itálie)

Cesta z Innsbrucku do Janova (25. duben – 4. květen 1678),
první silné dojmy z Janova 67

Pavel Klein, 27. června 1678, Alicante (Španělsko)

Plavba z Janova do Alicante (12.–25. červen 1678),
pobyt v jezuitské koleji v Alicante 80

Augustin Strobach, 20. července 1678, Cádiz (Španělsko)

Plavba z Alicante do Cádizu

(2.–20. červenec 1678), zmeškání indické flotily 92

ODDÍL DRUHÝ

Dvouleté čekání ve Španělsku na další flotilu 106

Pavel Klein, 3. července 1679, Sevilla (Španělsko)

Novinky ze Sevilly. Okradení Josefa Neumana,
chycení možného zloděje. Kázeň v českých kolejích
Tovaryšstva 106

Pavel Klein, 10. října 1679, Sevilla (Španělsko)

Odlíšné zvyklosti ve městě Mexiku a Španělsku.

Prosba o zaslání učebnice architektury 112

Pavel Klein, 4. června 1680, Sevilla (Španělsko)

Problémy s doručováním korespondence a cenzurou,
hledání bezpečných korespondenčních cest 118

ODDÍL TŘETÍ

Ztroskotání u Cádizu 122

Pavel Klein, 7. července 1680, Cádiz (Španělsko)

Rozloučení před očekávaným odplutím do Ameriky 122

Pavel Klein, 21. července 1680, Cádiz (Španělsko)

Zpráva o ztroskotání lodi přepravující do Ameriky
misionáře Tovaryšstva Ježíšova,
dne 11. července 1680 125

ODDÍL ČTVRTÝ

**Plavba části misionářů do Ameriky na náhradních lodích
a jejich další cesta přes Mexiko 136**

Augustin Strobach, 10. prosince 1680, Mexiko (Mexiko)

Události po ztroskotání u Cádizu v červenci 1680,
přijetí na náhradní loď (*Dochované úryvky z dopisu*) 136

Jan Tilpe, poslední čtvrtletí roku 1680, Mexiko[?] (Mexiko)

Zpráva o naší plavbě do Západních Indií roku 1680
[12. červenec – 22. září] 139

- Augustin Strobach*, asi prosinec 1680, Mexiko (Mexiko)
Cesta z Veracruzu do Mexika (*Dochované úryvky ze „Zprávy o plavbě do Západních Indií roku 1680“*) 155
- Josef Neuman*, 15. února 1681, Coyachi (Mexiko)
Putování z mexické metropole na severozápad,
do misíí Tarahumary 157

ODDÍL PÁTÝ

- Druhá část misionářů čeká dále ve Španělsku 162**
- Pavel Klein*, 28. července 1680, Cádiz (Španělsko)
Nejisté vyhlídky budoucí plavby do Mexika.
Vykládka ztroskotané lodi. Ukradené misijní peníze 162
- Pavel Klein*, 13. srpna 1680, Sevilla (Španělsko)
Misionáři se vracejí z Cádizu do Seville.
Václav Christman půjde do paraguayských misíí.
Opatření proti moru v Seville 166
- Pavel Klein*, 27. srpna 1680, Sevilla (Španělsko)
Možnosti náhradní plavby přes Atlantský oceán 171
- Pavel Klein*, 27. srpna 1680, Sevilla (Španělsko)
Mor v Cádizu a okolí, odkládání plavby do Indií.
Opravena ztroskotaná loď 174
- Pavel Klein*, 23. října 1680, Sevilla (Španělsko)
Průběh zemětřesení v Seville (9. říjen 1680) 177

ODDÍL ŠESTÝ

- Druhá část misionářů konečně pluje do Ameriky 181**
- Václav Christman*, 28. prosince 1681, misie Sv. Michaela (Brazílie)
Plavba z Cádizu do Paraguaye,
život v paraguayských misíích 181
- Pavel Klein*, 31. května 1681, Mexiko (Mexiko)
Zpráva o plavbě misionářů Tovaryšstva Ježíšova
z Cádizu do Nového Španělska,
započaté dne 28. ledna roku 1681 185
- Pavel Klein*, 25. března 1682, Acapulco (Mexiko)
Cesta z Mexika do Acapulka,
příprava na tichomořskou plavbu 239

ODDÍL SEDMÝ

Misionáři první výpravy překonávají Tichý oceán

a doplouvají do Asie 242

Jan Tilpe, 15. května 1682, Agaña, ostrov Guam (Mariánské ostrovy)

Plavba přes Tichý oceán. Popis Mariánských ostrovů,

jejich obyvatel a způsobu života 242

Pavel Klein, 30. července 1682, Manila (Filipíny)

Přistání v Manile. Otevírá se filipínská cesta

do misíí v Číně 264

Pavel Klein, 16. června 1683, Manila (Filipíny)

Žádost o matematické knihy. Pár novinek z Filipín 270

ODDÍL OSMÝ

Obtíže a radosti misijní kariéry v zámoří 272

Josef Neuman, 20. února 1682, Sisoguichi, oblast Tarahumara (Mexiko)

Relace o tarahumarské oblasti, jejím lidu a událostech

v misiích (březen 1681 – únor 1682) 272

Josef Neuman, 29. července 1686, Sisoguichi, oblast Tarahumara

(Mexiko)

Zpráva o tarahumarské misii a zkaženosti indiánů 306

Josef Neuman, 6. července 1693, Echoguita, oblast Tarahumara (Mexiko)

Novinky z misie pro Šimona Boruhradského 314

Josef Neuman, 15. dubna 1724, Carichí, oblast Tarahumara (Mexiko)

Ohlédnutí za životem v misiích 317

Augustin Strobach, 1. května 1682, Inarajan, ostrov Guam

(Mariánské ostrovy)

První rok v misii na Mariánských ostrovech (1681/1682):

ostrov Guam 318

Augustin Strobach, 21. května 1683, Sosa, ostrov Rota (Mariánské

ostrovy)

Druhý rok v misii na Mariánských ostrovech (1682/1683):

ostrov Rota 322

Augustin Strobach, 1682, aktualizováno 1683 (Mariánské ostrovy)

Zpráva o pozoruhodnostech Mariánských ostrovů 325

Mravy zdejších obyvatel 332

Zdejší Otcové misionáři 341

Jan Tilpe, 30. května 1682, Agaña, ostrov Guam (Mariánské ostrovy)
Vede školu pro chamorrské děti.

Potraviny a domácí zvířata na Mariánách 349

Jan Tilpe, 16. května 1685, Agaña, ostrov Guam (Mariánské ostrovy)
Povstání na Mariánských ostrovech v letech 1684–1685 352

Matěj Cuculinus, 20. května 1685, Agaña, ostrov Guam
(Mariánské ostrovy)

Souhrn událostí na Mariánských ostrovech mezi červnem
1684 a květnem 1685 [Smrt Augustina Strobacha] 359

Souhrn událostí na Mariánských ostrovech od června 1684
do května 1685 361

[Smrt Augustina Strobacha] 365

Jan Tilpe, 8. května 1703, Sosa, ostrov Rota (Mariánské ostrovy)

Tajfuny na Mariánách. Potlačení nové vzpoury

Chamorrů v roce 1702 377

Pokus o novou vzpuru na Mariánských ostrovech,
s Boží pomocí šťastně zažehnaný 379

Pavel Klein, 10. června 1697, Manila (Filipíny)

Zpráva o domorodcích z neznámých

tichomořských ostrovů 384

ČÁST TŘETÍ

VÝPRAVA DO JIŽNÍ AMERIKY (AMAZONIE, CHILE, 1683) 393

ODDÍL PRVNÍ

Cesta do Nového světa 395

Samuel Fritz, 4. září 1684, Sevilla (Španělsko)

Rozloučení před odplutím z Evropy 395

Samuel Fritz, 20. srpna 1685, Ibarra (Ekvádor)

Cesta z Cartageny do Ibarry

(prosinec 1684 – srpen 1685) 400

Jindřich Richter, červen 1685, Popayán (Kolumbie)

Zabití tří jezuitů na Orinoku.

Cesta z Hondy do Popayánu (březen–červen 1685) 405

- Samuel Fritz*, 17. září 1685, Quito (Ekvádor)
Pobyt v Quitu během cesty do Amazonie 416
- Jiří Brandt*, 1. února 1686, Panama (Panama)
Tragická cesta chilských misionářů z Cartageny
do Panamy v letech 1684–1685. Boje s piráty, bojovnost
a pověrčivost indiánů, fauna a flóra Nového světa 419
1. Naše cesta a situace 419
  2. Válka s piráty 433
  3. Indiánská bojovnost, vzpurnost a pověrčivost 440
  4. Různé zajímavosti 446

ODDÍL DRUHÝ

Realita misí 449

- Ondřej Suppetius*, 15. prosince 1701, Santiago de Chile (Chile)
Misijní podmínky v Chile a žádost
o misionářské posily z Čech 449

ČÁST ČTVRTÁ

DRUHÁ VÝPRAVA DO MEXIKA

A TICHOMOŘÍ (1686–1687) 459

ODDÍL PRVNÍ

Cesta do Nového světa 461

- Vilém Illing*, 4. února 1687, Sevilla (Španělsko)
Novinky ze Sevilly 461
- Adam Kall*, 22. června 1687, Cádiz (Španělsko)
Plavba filipínských misionářů z Janova do Cádizu 465
- Vilém Illing*, 17. června 1687, Cádiz (Španělsko)
Příprava k odplutí z Evropy, španělská arogance
k cizincům 468
- Filipínští misionáři z České provincie*, 22. září 1687, Veracruz
(Mexiko)
Stížnost jezuitskému generálovi: arogance španělských
jezuitů k českým misionářům 471

Sedm filipínských misionářů České provincie, 22. září 1687,
Veracruz (Mexiko)

Nekalé praktiky Španělů: defraudace, pocit nadřazenosti.

Stručná zpráva o atlantické plavbě **474**

Adam Gilg, 8. října 1687, Mexiko (Mexiko)

Popis atlantické plavby (26. červen – 15. září 1687), cesta
z Veracruzu do Mexika a příprava na odchod do misíí **477**

Adam Kall, 8. března 1688, Mexiko (Mexiko)

Plavba z Cádizu do Veracruzu, putování do města Mexika
a pobyt v něm **489**

ODDÍL DRUHÝ

Realita misíí **504**

Jiří Kamel, 25. června 1691, Manila (Filipíny)

Zprávy z Manily pro Šimona Boruhradského

[*Fragment dopisu*] **504**

Vilém Illing, 18. dubna 1690, misie Sv. Františka Borgii v Tarahumaře
(Mexiko)

Počátek povstání indiánů v Tarahumaře (duben 1690) **507**

Vilém Illing, 18. srpna 1691, misie Loreto v Tarahumaře (Mexiko)

Smrt dvou misionářů při indiánském povstání

v Tarahumaře v roce 1690 **510**

Adam Gilg, únor 1692, misie Pópulo v Sonoře (Mexiko)

Podrobná zpráva z misie u kmene Seri.

Vzhled, vlastnosti a zvyky indiánů **514**

ČÁST PÁTÁ

VÝPRAVY Z LET 1690–1700

(PARAGUAY, MEXIKO, BRAZÍLIE, AMAZONIE) **533**

Jan Křtitel John, říjen 1692, Paraguay

Cesta z Cádizu do paraguayských misíí **535**

Jan Gintzel, 5. června 1694, Bahia (Brazílie)

První dojmy z Brazílie **540**

- Jan Gintzel*, 5. června 1694, Bahia (Brazílie)
Bahia – stručný popis brazilské metropole 545
- Jan Gintzel*, 14. dubna 1695, Curumambá (Brazílie)
První zpráva z misie u řeky Sv. Františka 548
- Jan Gintzel*, 1695, Curumambá[?] (Brazílie)
Druhá zpráva z misie u řeky Sv. Františka 552
- Václav Brejer*, 18. června 1699, La Laguna (Peru)
Příchod do Amazonie, Fritzovo splutí Amazonky,
Richterova smrt. Obtíže misí v Maraňonské oblasti 555
[Jindřich Richter a jeho smrt] 565

ČÁST ŠESTÁ

VÝPRAVY 18. STOLETÍ 575

- Vavřinec John*, 5. dubna 1741, Maribojoc, ostrov Bohol (Filipíny)
Zpráva z filipínské misie na ostrově Bohol 577

POZNÁMKY 582

ZÁVĚREM ANEB CO SE Z KORESPONDENCE NEDOZVÍME (Simona Binková) 679

PŘÍLOHY

Bibliografie 725

Latinské dopisy českých jezuitů z Ameriky a Tichomoří,
dochované v České republice 747

Rejstřík adresátů 787

Výkladový slovníček 793

Převodník měř a vah 801

Ediční poznámka 803

Seznam map 805

Jmenný a místní rejstřík 807